

KOMENTÁŘ

13. 12. 2021

Pohyb obyvatelstva ve Středočeském kraji v 1. až 3. čtvrtletí 2021

Středočeský kraj je nejlidnatějším krajem České republiky, oproti druhé nejlidnatější Praze měl koncem září 2021 o 72,4 tis. obyvatel více. Za prvních devět měsíců roku 2021 narostl počet obyvatel ve Středočeském kraji podle předběžných výsledků o 5 986 osob na celkových 1 403 983 obyvatel. Celkový přírůstek se meziročně snížil téměř o polovinu. Za nárůstem počtu obyvatel stál pouze přírůstek stěhováním (o 6 904 osob), přirozenou měnou ubylo 918 osob. O 4,1 % se zvýšil počet živě narozených dětí, citelnější nárůst byl zaznamenán u zemřelých (o 22 %). Počet nově uzavřených sňatků se snížil o 1,1 %, zatímco rozvodů bylo oproti stejnému období loňského roku o 3,2 % více. O třetinu (34,2 %) poklesl přírůstek stěhováním, a to pouze následkem záporného salda stěhování ze zahraničí. Saldo stěhování z ostatních částí republiky zůstalo meziročně stejné.

K 30. září 2021 žilo ve Středočeském kraji podle předběžné statistické bilance **1 403 983 obyvatel**, z nichž bylo 50,6 % žen. Během prvních devíti měsíců roku 2021 **se počet obyvatel kraje zvýšil o 5 986 osob**, což bylo o 47,3 % méně než za stejné období předchozího roku. Na nárůstu se z více než dvou třetin podílely ženy, jejichž počet se zvýšil o 4 096, zatímco mužů přibýlo 1 890. K nárůstu počtu obyvatel během 1. až 3. čtvrtletí letošního roku došlo pouze u dvou krajů Česka. Středočeský kraj zaznamenal největší nárůst počtu obyvatel jak v absolutním vyjádření, tak v přepočtu na tisíc obyvatel. Druhým krajem, který ještě zaznamenal nárůst počtu obyvatel, byl Jihomoravský kraj (o 454 osob). O více než tisíc poklesl počet obyvatel v Ústeckém kraji (o 5 240 osob), následovaný kraji Moravskoslezským (o 4 603 obyvatel), hl. m. Prahou (o 3 486 osob), Karlovarským (o 3 116 obyvatel), Královéhradeckým (o 2 765 osob), Olomouckým (o 2 305 obyvatel) a Pardubickým (o 1 421 osob). Nejmenší úbytky zaznamenaly kraje Liberecký (o 316 obyvatel) a Jihočeský (o 487 osob).

Tab. 1 Obyvatelstvo Středočeského kraje v 1. až 3. čtvrtletí (absolutně, relativně, meziroční změny)

Ukazatel	Počet absolutně (leden až září)			Počet na 1 000 obyvatel	
	2020	2021 ^{P)}	Rozdíl 2021 ^{P)} -2020	2020	2021 ^{P)}
Sňatky	4 888	4 836	-52	4,7	4,6
Rozvody	2 319	2 393	74	2,2	2,3
Živě narození	11 081	11 533	452	10,6	11,0
z toho mimo manželství ¹⁾	5 135	5 396	261	46,3	46,8
Zemřelí	10 207	12 451	2 244	9,8	11,9
z toho do 1 roku ²⁾	16	17	1	1,4	1,5
Přistěhovalí	23 530	27 055	3 525	22,6	25,8
Vystěhovalí	13 036	20 151	7 115	12,5	19,2
Přirozený přírůstek	874	-918	-1 792	0,8	-0,9
Přírůstek stěhováním	10 494	6 904	-3 590	10,1	6,6
z toho s ostatními regiony ČR	7 237	7 242	5	7,0	6,9
z toho se zahraničím	3 257	-338	-3 595	3,1	-0,3
Celkový přírůstek	11 368	5 986	-5 382	10,9	5,7
Počet obyvatel k 30. 9.	1 396 509	1 403 983	7 474	x	x
Střední stav obyvatelstva	1 390 645	1 402 205	11 560	x	x

Poznámky:

^{P)} Za rok 2021 se jedná o předběžné údaje; údaje z roku 2020 jsou definitivní.

¹⁾ Relativní údaj udává podíl živě narozených dětí mimo manželství (v %).

²⁾ Relativní údaj je na 1 000 živě narozených.

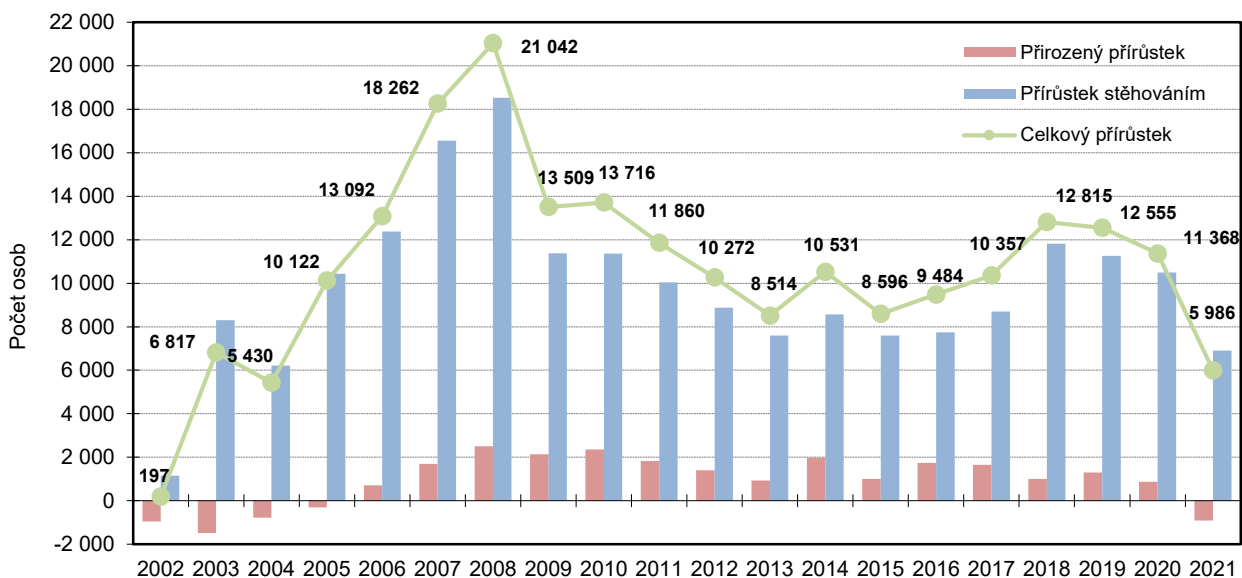
KOMENTÁŘ

Celkový populační přírůstek Středočeského kraje zajistilo v 1. až 3. čtvrtletí roku 2021 výhradně stěhování, díky němuž přibýlo v kraji 6 904 obyvatel (meziročně to bylo o 34,2 % méně). Na přírůstku stěhování se podílelo pouze stěhování s ostatními regiony České republiky, jehož hodnota (7 242 osob) byla obdobná jako v předchozím roce. Naopak propad do záporných hodnot zaznamenalo saldo zahraničního stěhování (-338 osob). Během ledna až září roku 2021 se do kraje přistěhovalo celkem 27 055 osob, což bylo o 15 % více než ve stejném období loňského roku. Vystěhovalých osob ze Středočeského kraje bylo 20 151, což bylo meziročně o polovinu více (o 54,6 %).

Přirozenou měnou ubylo v 1. až 3. čtvrtletí 2021 celkem 918 obyvatel; počet zemřelých osob převýšil ve Středočeském kraji v letošním roce počet živě narozených dětí v období mezi lednem a zářím poprvé od roku 2005. Na tomto poklesu měl hlavní podíl citelný meziroční nárůst počtu zemřelých osob (o 22 %), počet živě narozených dětí se zvýšil o 4,1 %. Během prvních devíti měsíců roku 2021 přišlo ve Středočeském kraji na svět celkem 11 533 dětí, zatímco za stejné období zemřelo 12 451 osob.

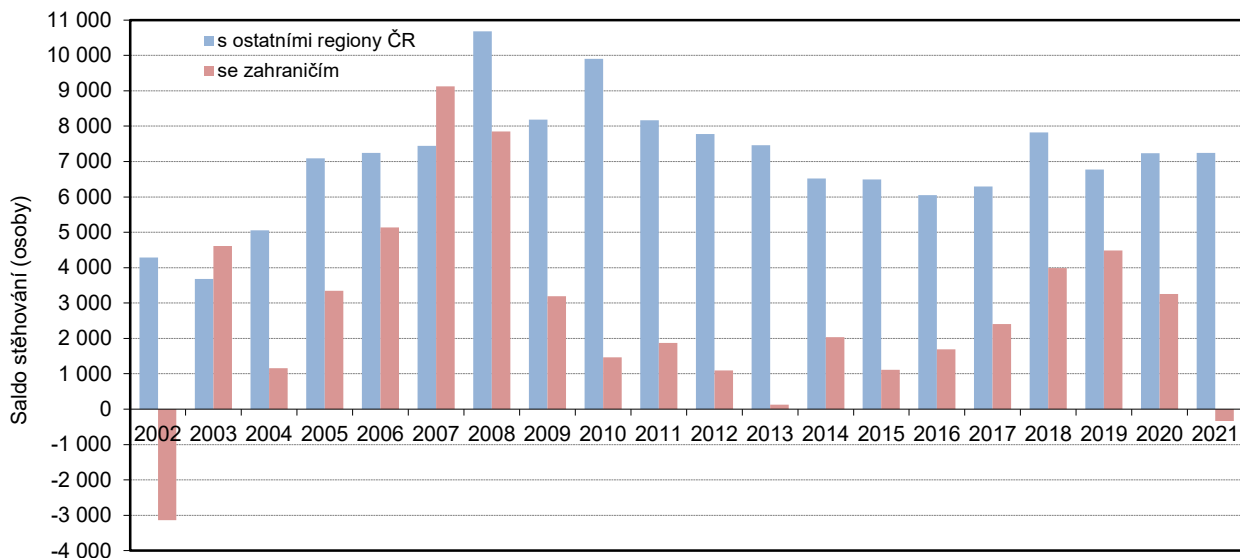
V **relativním vyjádření** (tj. v přepočtu na tisíc obyvatel) jednotlivých složek pohybu obyvatel za prvních devět měsíců roku 2021 se Středočeský kraj zařadil na přední pozice mezi kraji republiky. Na tisíc obyvatel vykázal kraj druhý nejnižší počet zemřelých osob (po hl. m. Praze), první místo obsadil Středočeský kraj shodně u hodnot migračního i celkového přírůstku, druhý byl v přepočtu na tisíc obyvatel v případě počtu přistěhovalých i vystěhovalých osob (po hl. m. Praze). Na druhé pozici se umístil Středočeský kraj v případě přirozeného přírůstku (po hl. m. Praze). Čtvrtý nejvyšší byl počet živě narozených dětí na tisíc obyvatel.

Graf 1: Celkový, migrační a přirozený přírůstek ve Středočeském kraji v 1. až 3. čtvrtletí 2002 až 2021

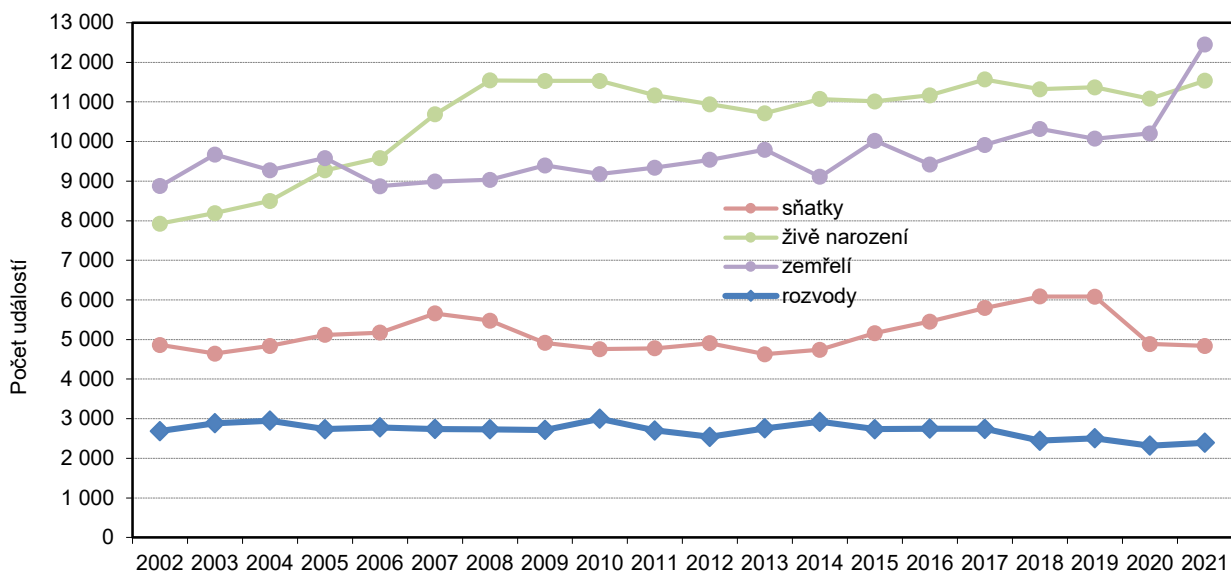
KOMENTÁŘ

Graf 2: Saldo stěhování s ostatními regiony ČR a se zahraničím ve Středočeském kraji v 1. až 3. čtvrtletí 2002 až 2021

Počet sňatků (4 836) se ve Středočeském kraji snížil za prvních devět měsíců roku 2021 oproti stejnému období roku 2020 o 1,1 %, uzavřených manželství bylo nejméně za posledních sedm let. Počet sňatků v přepočtu na tisíc obyvatel byl ve Středočeském kraji nejnižší ze všech krajů. Během prvních devíti měsíců roku 2021 bylo **rozvedeno** celkem 2 393 **manželství**, což představovalo meziroční nárůst o 3,2 %.

Graf 3: Sňatky, rozvody, živě narození a zemřelí ve Středočeském kraji v 1. až 3. čtvrtletí 2002 až 2021

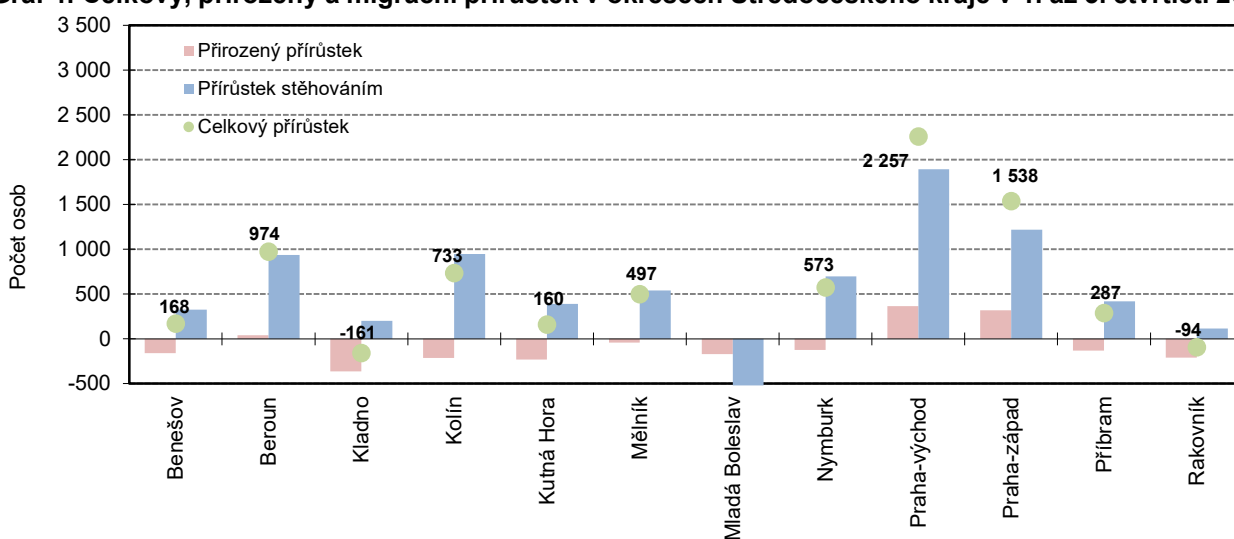
KOMENTÁŘ

Podíl dětí narozených mimo manželství se ve Středočeském kraji meziročně nepatrně zvýšil na 46,8 % (za první tři čtvrtletí roku 2020 to bylo 46,3 %) a stále zůstává pod republikovým průměrem (48,3 %). Mezi kraji se jedná o pátou nejnižší hodnotu. Prvorozené děti tvořily 46,3 % všech živě narozených dětí, druhorozených bylo 40,3 % a děti třetího a vyššího pořadí se na všech živě narozených dětech podílely ze 13,4 %.

Nejlidnatějším **okresem** Středočeského kraje byl k 30. září 2021 okres Praha-východ s 191 196 obyvateli, kde zároveň došlo během prvních devíti měsíců roku 2021 k největšímu celkovému nárůstu počtu obyvatel ze všech okresů v republice, a to jak absolutně (o 2 257 osob), tak i v přepočtu na tisíc obyvatel (15,9 ‰). Z pohledu lidnatosti následovaly okresy Kladno (166 684 obyvatel), Praha-západ (153 823 osob), Mladá Boleslav (130 096 obyvatel), Příbram (115 523 osob), Mělník (110 484 obyvatel), Kolín (104 665 osob) a Nymburk (102 112 obyvatel).

Nejméně lidnatým okresem je dlouhodobě okres Rakovník (55 643 obyvatel k 30. září 2021). Kromě Rakovníka stotisícovou hranici nepřekročily také okresy Kutná Hora (76 470 osob) a Beroun (97 377 obyvatel), ke stotisícové hranici se přiblížil okres Benešov (99 910 osob).

Graf 4: Celkový, přirozený a migrační přírůstek v okresech Středočeského kraje v 1. až 3. čtvrtletí 2021

Na nárůstu počtu obyvatel Středočeského kraje se v prvních devíti měsících roku 2021 podílely především okresy Praha-východ a Praha-západ (nárůst o 2 257 resp. o 1 538 obyvatel). Jejich podíl na celkovém přírůstku kraje se meziročně zvýšil ze 49,1 % na 63,4 %. V těchto dvou okresech nacházejících se v zázemí hlavního města žilo koncem září 2021 celkem 345 019 osob, tj. 24,6 % obyvatel kraje.

Jedná se o okresy v zázemí Prahy, které dlouhodobě zaznamenávají vysoké přírůstky obyvatel stěhováním. Počty přistěhovaných osob byly za prvních devět měsíců letošního roku v porovnání s ostatními okresy výrazně vyšší (6 739 resp. 5 436 osob). Příznivá věková struktura přistěhovaných osob zde pozitivně ovlivňuje přirozenou měnu obyvatelstva v podobě kladných hodnot přirozeného přírůstku (364 resp. 320), nejvyšších nejen v rámci kraje, ale i celé republiky. Relativně vysoké jsou dlouhodobě v okresech Praha-západ a Praha-východ počty živě narozených dětí v přepočtu na tisíc obyvatel, a to jak v rámci kraje, tak i republiky, zatímco počty zemřelých na tisíc obyvatel zůstávají v těchto okresech vůbec nejnižší mezi všemi okresy republiky.

KOMENTÁŘ

Devět z dvanácti okresů Středočeského kraje zaznamenalo v prvních třech čtvrtletích roku 2021 celkový nárůst počtu obyvatel, nejvíce se kromě okresů Praha-východ (o 2 257 osob) a Praha-západ (o 1 538) zvýšil počet obyvatel v okresech Beroun (o 974), Kolín (o 733), Nymburk (o 573) a Mělník (o 497). Úbytky zaznamenaly okresy Mladá Boleslav (–946), Kladno (–161) a Rakovník (–94). Zatímco přírůstek stěhováním zaznamenaly kromě okresu Mladá Boleslav všechny středočeské okresy, v případě přirozeného přírůstku to byly pouze okresy Praha-východ, Praha-západ a Beroun, v nichž se narodilo více dětí, než kolik zemřelo osob.

Nejvyšší podíl dětí narozených mimo manželství byl zjištěn v okresech Rakovník (54,2 %), Kladno (52,8 %) a Mělník (49,4 %). Naopak nejnižšího podílu bylo dosaženo v okresech Praha-východ a Praha-západ (v obou případech 40,8 %), což byla pátá a šestá nejnižší hodnota v rámci všech okresů republiky.

Metodická poznámka:

Zdroj dat: Demografická statistika – výsledky zpracování statistických hlášení řady Obyv; rozvody – Informační systém Ministerstva spravedlnosti ČR; stěhování – Informační systém evidence obyvatel (Ministerstvo vnitra ČR); Cizinecký informační systém (Ředitelství služby cizinecké policie).

V letech 2020 a 2021 docházelo k aktualizacím údajů v informačním systému CIS v návaznosti na novelizaci zákona o pobytu cizinců na území České republiky z roku 2019, která mj. omezila osvědčení o registraci pobytu (dříve označované jako potvrzení o přechodném pobytu) občana Evropské unie a jeho rodinných příslušníků na dobu platnosti 10 let. V souvislosti s vydáváním nových průkazů docházelo k ukončení pobytu osob, které získaly povolení k přechodnému pobytu před více než 10 lety, a nyní jim již nový průkaz vydán nebyl. Tyto aktualizace přitom nebyly centralizované, jejich časování a intenzita se lišily regionálně (v datech za rok 2021 se projeví zejména v srpnu). Z pohledu statistiky jsou přitom veškeré osoby, které přestanou figurovat v CIS, považovány za osoby vystěhované.

Veškeré údaje se týkají občanů České republiky a cizinců s trvalým pobytem v České republice, občanů třetích zemí s přechodným pobytem na území České republiky na základě dlouhodobého víza (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu, občanů zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska a jejich rodinných příslušníků s hlášeným přechodným pobytem na území České republiky a cizinců s platným azylem v České republice. Údaje zohledňují rovněž události (sňatky, narození a úmrtí) českých občanů s trvalým pobytem na území ČR, které nastaly v cizině a byly zaregistrovány zvláštní matrikou v Brně.

Veškeré údaje za rok 2021 jsou předběžné.

Další informace obsahuje:

Datová sada

[130062-21: Stav a pohyb obyvatelstva v ČR – 1. až 3. čtvrtletí 2021](#)

Rychlá informace

[Pohyb obyvatelstva – 1. až 3. čtvrtletí 2021](#)

KOMENTÁŘ

Kontakt:

Ing. Mgr. Pavel Hájek

vedoucí oddělení

oddělení informačních služeb, Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj

T 274 054 175

E infoservisstc@czso.cz